

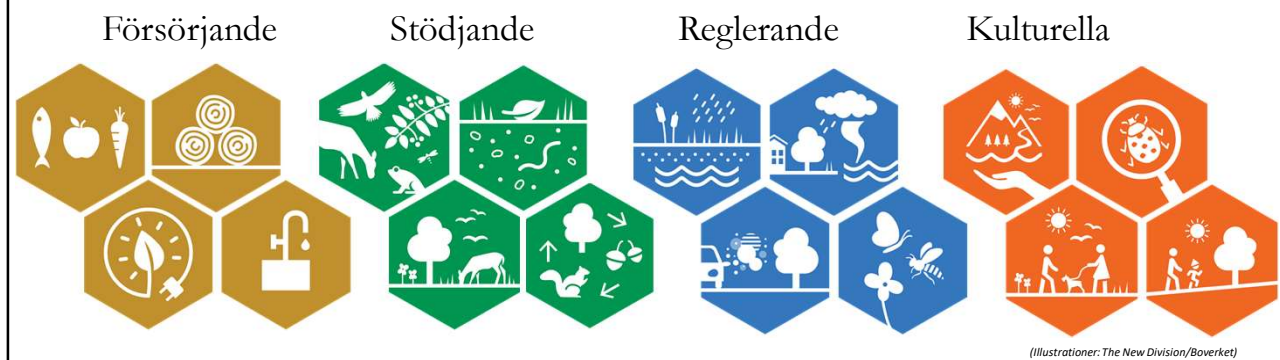
1

2

Våtmarkers ekosystemtjänster

- *”Ekosystemtjänster är grunden för vår välfärd. Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet.”* – Naturvårdsverket

3

Rekreation och välbefinnande

- Naturupplevelser och friluftsliv
- Fågelskådning
- Fiske
- Jakt

4

Grundvattenbildning och skydd mot torra

- Magasinera vatten
- Jämnare infiltration
- Förstärka basflöden i vattendrag
- Klimatförändringarna – extremväder och längre torrperioder
- Högre temperatur ökar avdunstningen

5

Minskad risk för översvämning

- Magasinera och balansera vattenflöden
- Vattenspeglar har en högre avdunstning
- 4/5 av våtmarkerna är påverkade av markavvattning

6

Biologisk mångfald

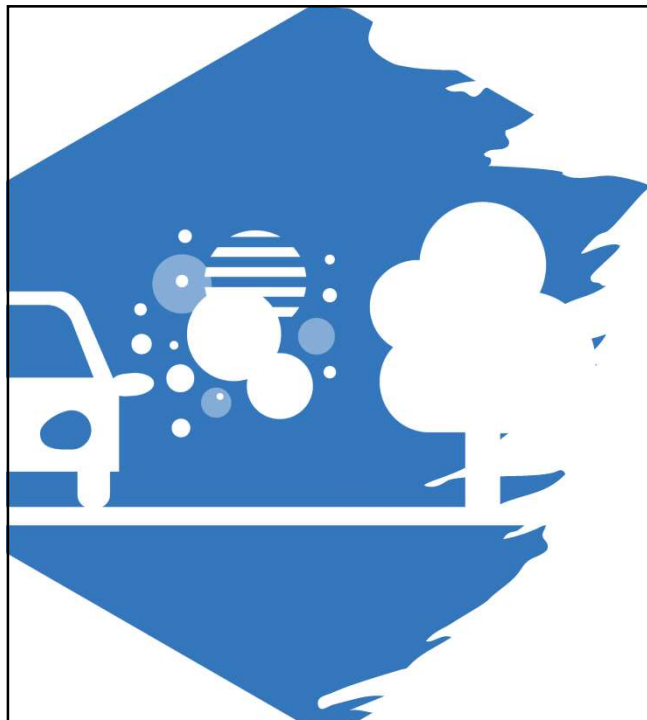
- Mycket artrika miljöer
- Ca 800 våtmarksarter på rödlistan
- Variation och störning skapar artrikedom
- Avvattning stabiliserar miljön
  - minskad artrikedom
  - Snabbare igenväxning
- Fragmentering försvårar spridning
- Fiskreproduktion

7

Klimatpåverkan

- Sverige är ett av världens torvmarkstätaste land.
- Binder kol
- Torv avger CO₂ när den bryts ner
- Lika stora från utsläpp från utdikad torvmark som från biltrafiken i Sverige.
- Brandbarriärer

8

Utdikning

- Svält
- Finansierades av staten sedan 1800-talet
- Mer och bättre jordbruksmark
- 90% våtmarksareal har försvunnit i södra Sverige
- 427 000 ha år 1940
- Även skog dikades för ökad tillväxt och avkastning

“SLM R539-92-3 - Dikegravning vid Bråväsund på 1920-talet.” Sörmlands museum, hämtad 11 oktober 2021, <https://sok.se/objekt/sokslm/sokslm-5666-95/stor/7443819>

9

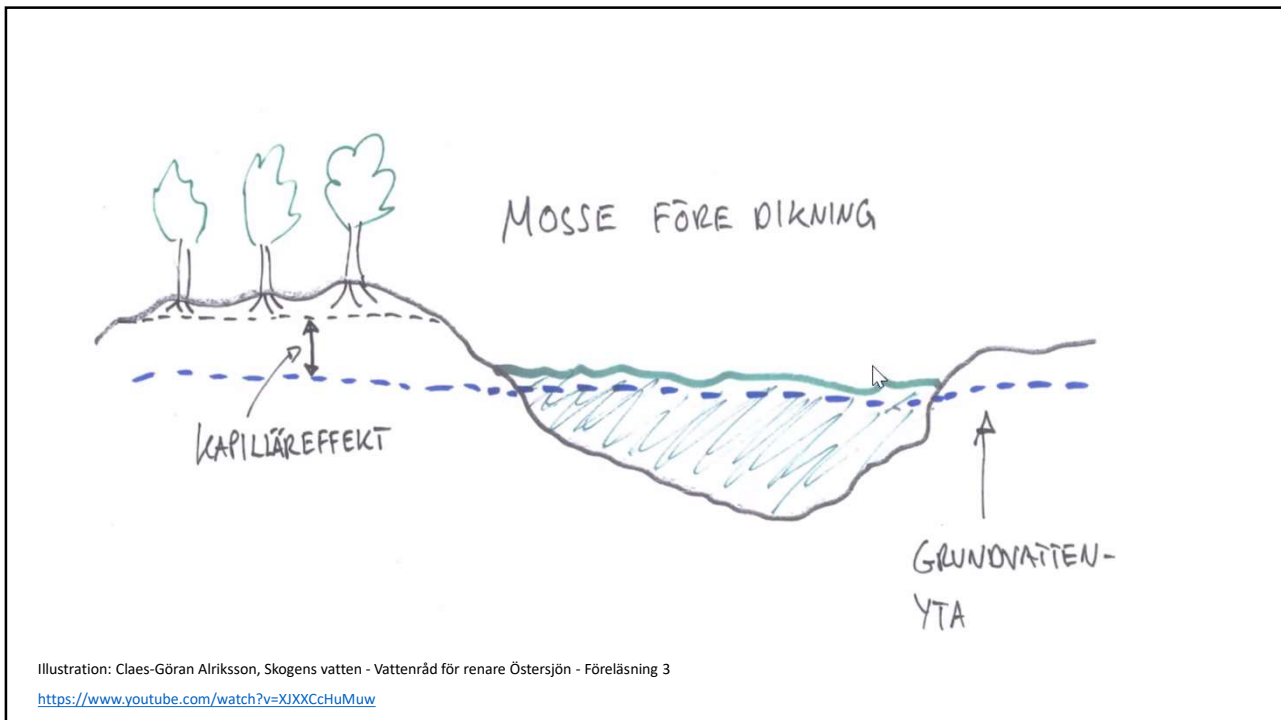

Det nygrävda "stora avloppsdiket" i Kulbäckslidens försökspark 1917. Bilden är tagen av Henrik Hesselman. SLU, Skogsbibliotekets arkiv.

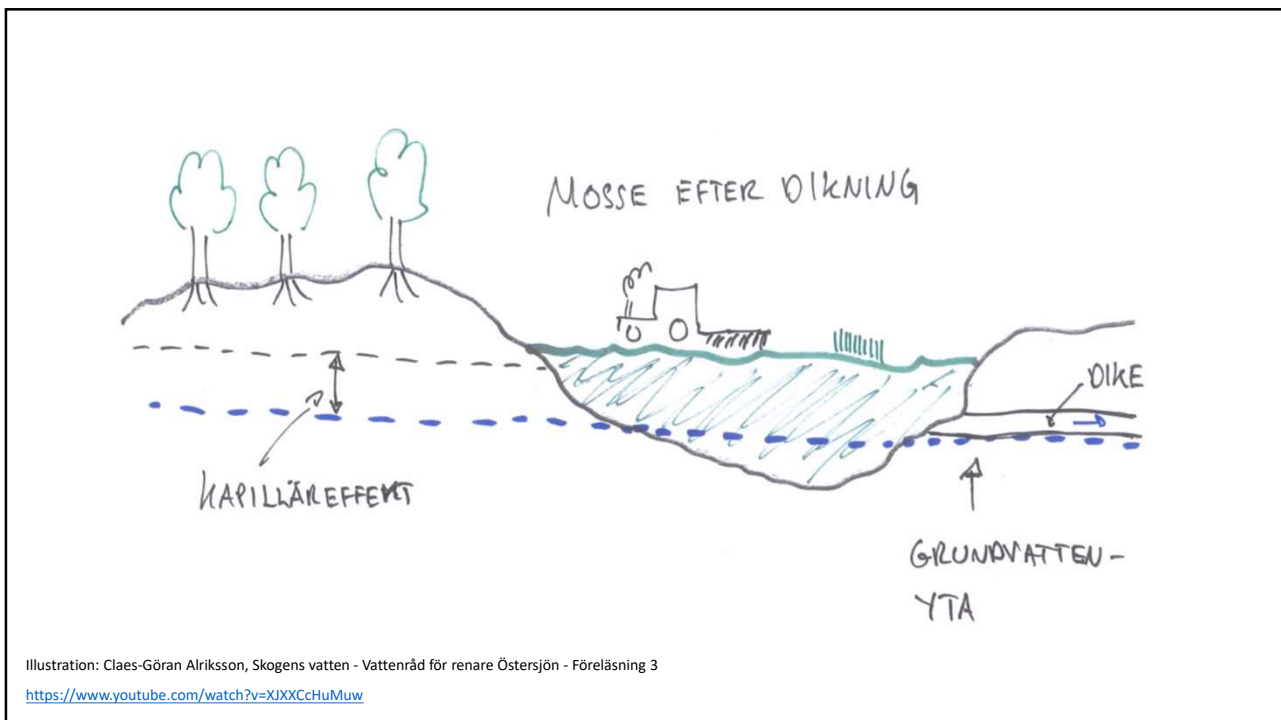
Hacka, spade och skyffel var de gängse redskapen för all skogsmarksdikning fram till mitten av förra seklet. Under den första stora dikningsperioden under 1900-talets båda första decennier grävdes bara på Mo och Domsjöns marker i norra Sverige inte mindre än 1 200 mil diken. Idag framstår det som en närmast ofattbar uppgift och som också måste ha varit ofattbart mödosam för dem som utförde den. Bilden är tagen cirka 1920. Platsen är okänd. Fotografens namn är Gunno Kinnman. SLU, Skogsbibliotekets arkiv.

Skogshistoriska Sällskapets Årsskrift 2015, sid 14-22
<https://skogshistoria.se/wp-content/uploads/2018/08/%C3%85rsskrift-2015-s-14-22-Per-Eliasson-N%C3%A4r-skogsdikningen-var-en-fr%C3%A5ga-som-delade-Skogssverige.pdf>

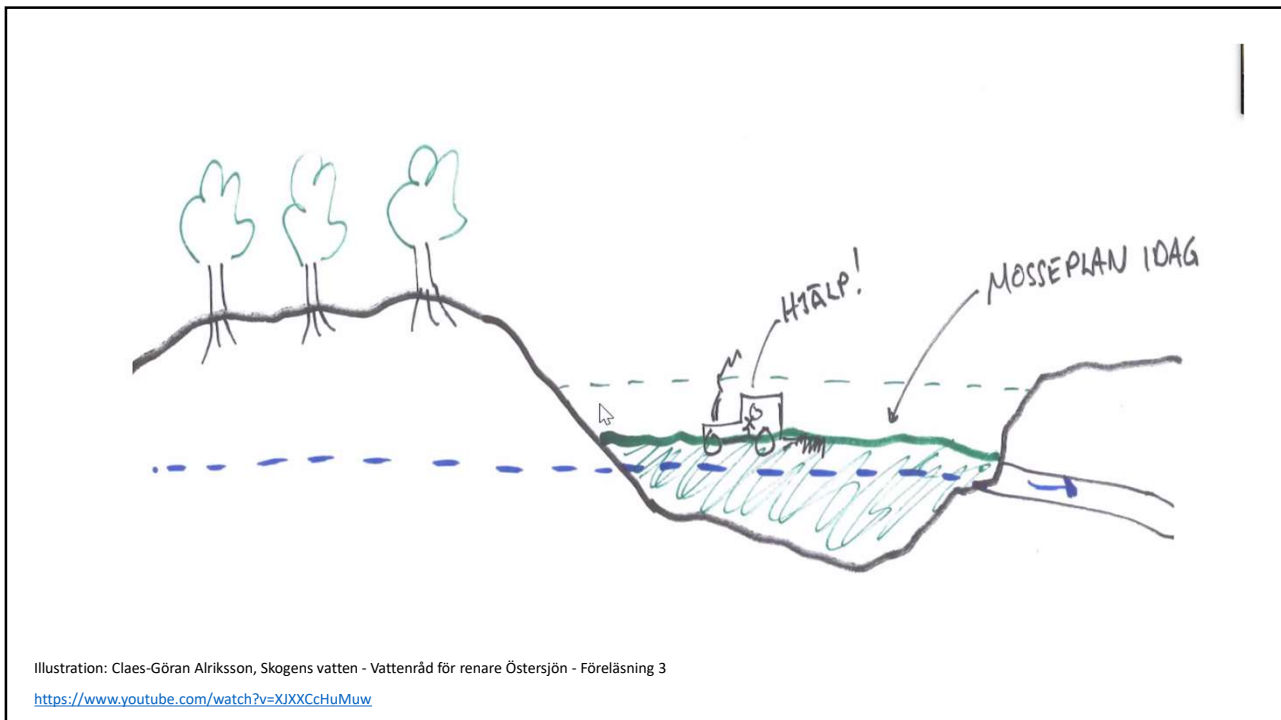
10

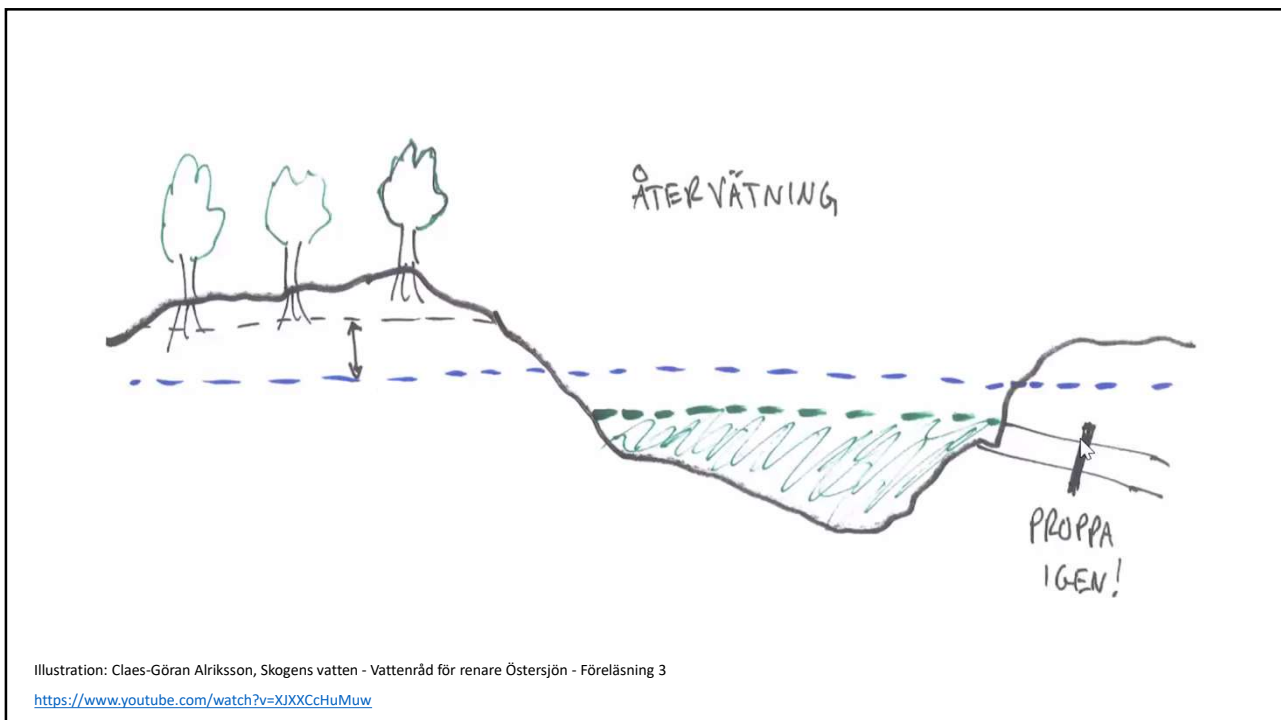
11

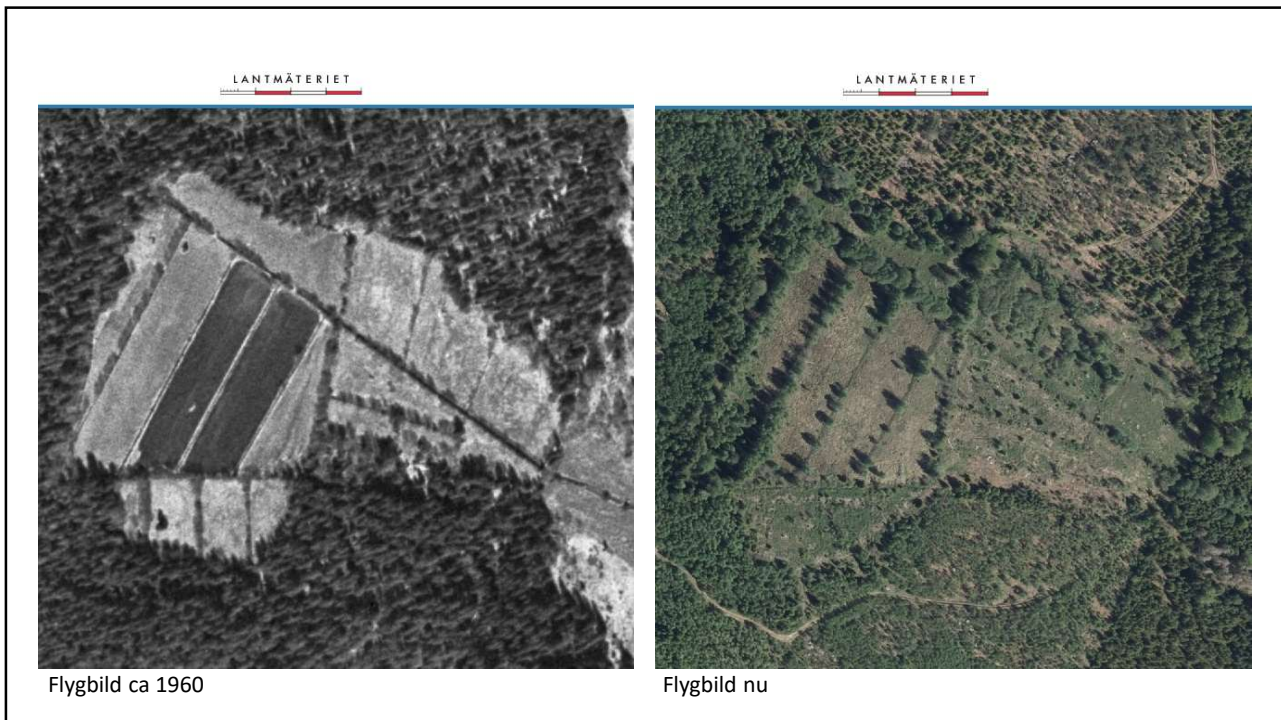
12

13

14

15

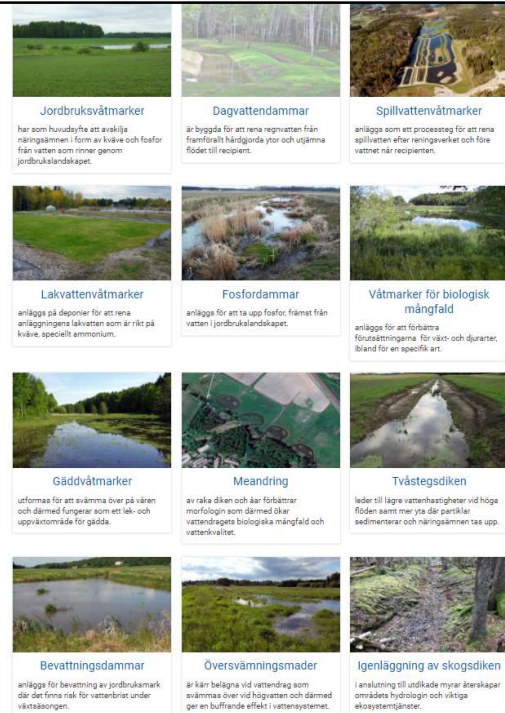
16

Olika utformning beroende på syfte och plats

- Näringsretention
  - Bevattning
  - Flödesutjämning
  - Klimatnytta
- Fisk
  - Insekter
  - Fåglar
  - Växter
  - Grodor
  - Vilt
- Alltid multifunktionella!

<http://vatmarksguiden.se/>

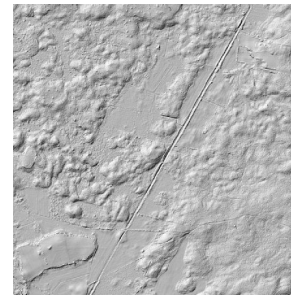
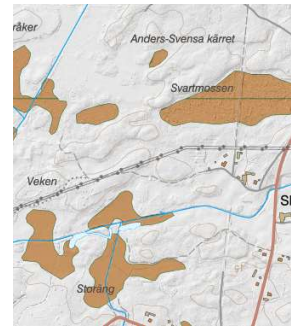
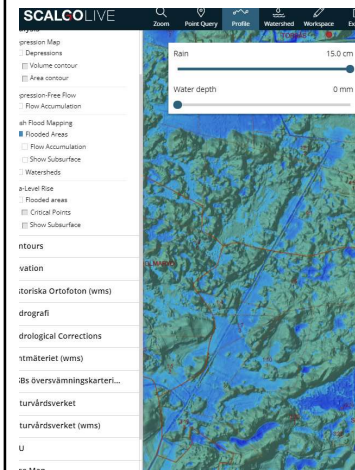
17

18

Hitta våtmarkslägen

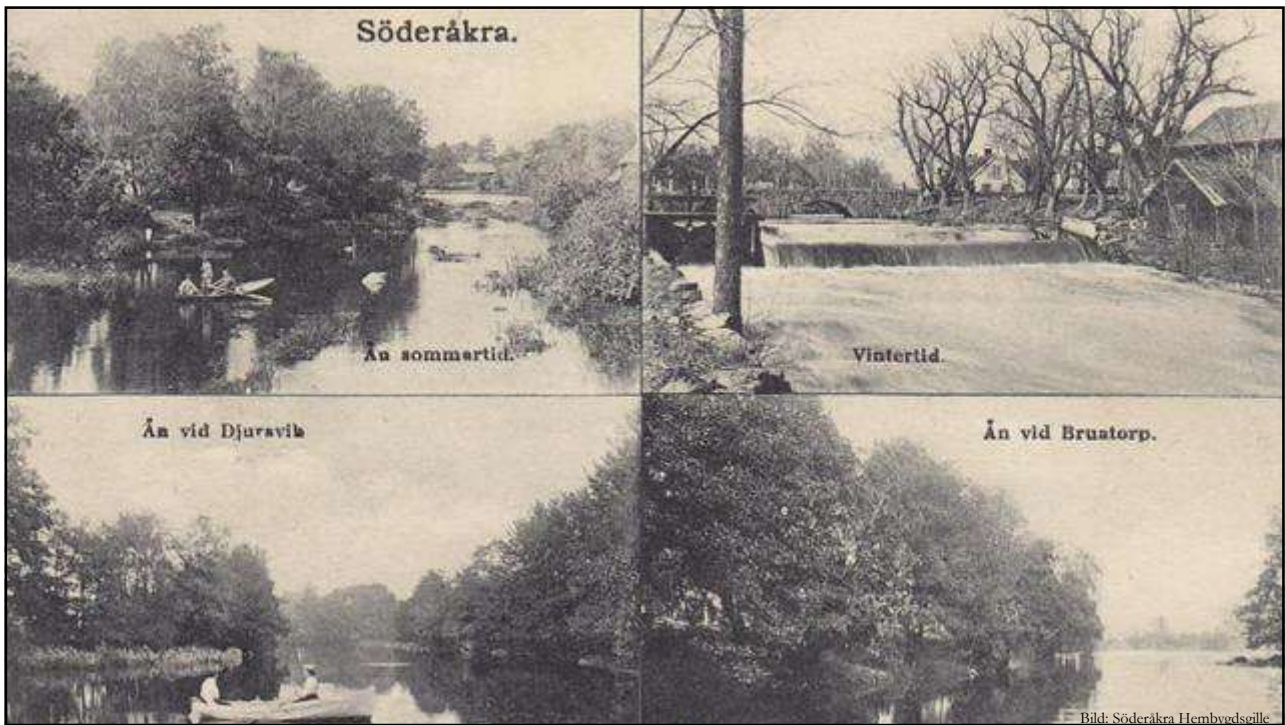
- Historiska kartor
- Flygbilder
- Höjdsuggning
- Jordartskarta
- Specialprogram

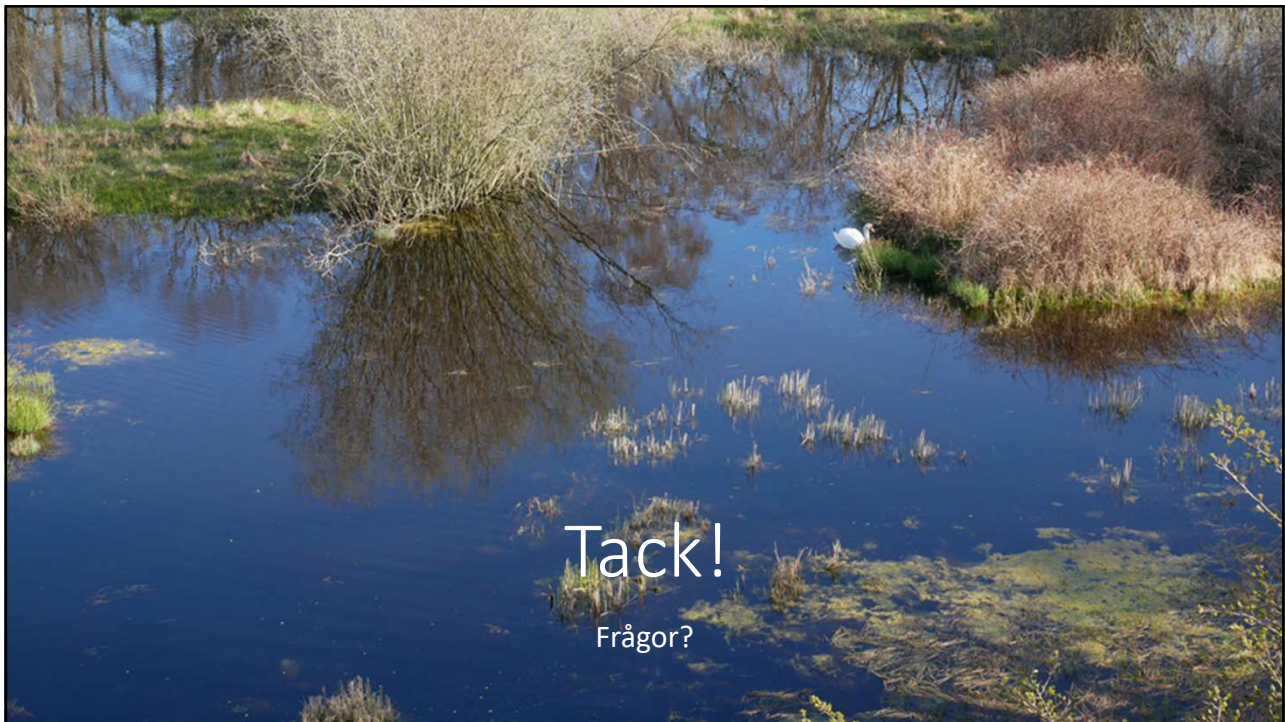
19

20

21

22